

Parikkalan kunta

PARIKKALAN KUNNAN LAUSUNTO VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE ETELÄ-KARJALAN HYVINVOINTIALUEEN VUODEN 2024 RAHOITUSPÄÄTÖKSEN POHJANA OLEVIA TIETOJEN KORJAAMISESTA

Etelä-Karjalan hyvinvointialue vaatii valtiovarainministeriötä oikaisemaan hyvinvointialueen rahoituspäätöstä kunnilta siirtyvien kustannusten osalta. Hyvinvointialueen näkemyksen mukaan siirtyviä kustannuksia olisi raportoitu vuositason keskimäärin noin 2,2 miljoonaa euroa liian vähän, mistä Parikkalan kunnan osuus olisi runsaat 75 000 euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden kustannusten raportointiprosessista

Etelä-Karjalassa sosiaali- ja terveystaloudet on vuoden 2010 alusta lukien vuoden 2022 loppuun saakka tuottanut järjestämisvastuulla Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä Eksote. Kunnat ovat rahoittaneet Eksoten toiminnan jäsenmaksuosuuksilla.

Jäsenkunnat ovat raportoineet Eksoten maksuosuuden palveluluokakohtaisina kustannuksina vuosina 2021 ja 2022 ja vuosina 2010–2020 Tilastokeskuksen taloustilaston tehtäväluokakohtaisina kustannuksina Eksoten itse toimittaman jaottelun mukaisesti. Koska Eksote on itsenäisesti vastannut palvelujen tuottamisesta, ei jäsenkunnilla ole ollut mahdollisuutta itse laskea ja tarkastaa kustannusten kohdentumista eri palveluille.

Parikkalan kunta on tehnyt vuosittain niin sanotun järkevyydestä tarkastelun Eksoten toimittamasta palvelu/tehtäväluokakohtaisesta jaottelusta, missä on arvioitu, onko jaottelussa ilmeisiä virheitä poikkeuksellisen suurina tai pieninä tehtäväkohtaisina kustannuksina. Parikkalan kunta on siten pyrkinyt käytettävissä olevin keinoin varmistamaan raportoitujen tietojen oikeellisuudesta. Kunnilta hyvinvointialueelle siirtyvien sosiaali- ja terveystalouden kustannusten raportointi on kuitenkin tehty Eksoten itse toimittaman jaottelun mukaisesti, minkä oikeellisuuteen jäsenkuntien on pitänyt voida luottaa.

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevat siirtyvät kustannukset

Hyvinvointialueen mukaan työllisyyspalveluihin olisi raportoitu sosiaali- ja terveystalouteen kuuluvia kustannuksia. Edellä olevan raportointiprosessin kuvauksen mukaisesti Eksote on itse toimittanut kustannusten jaottelun, minkä oikeellisuuteen kuntien on pitänyt voida luottaa.

Työllisyyspalveluluokan kuvaus kuuluu seuraavasti:

”Lainmukaiset työllisyyttä edistävät palvelusuunnitelmat (työllistymissuunnitelmat, monialaiset työllistymissuunnitelmat, aktivointisuunnitelmat, kotoutumissuunnitelmat). Itse kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen ja tuottaminen kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon vastuulle palveluluokkaan 5554. Lain työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta mukaiset tehtävät (TYP-toiminta) pl. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Rekrytointipalvelut (tiedon välittäminen osaavan työvoiman saavuudesta ja työtilaisuuksista, rekrytointiin ja työnhakuun liittyvä neuvonta ja ohjaus sekä työtilaisuuksien ja työnhakijoiden yhteensovittaminen). Täydentävät rekrytointi- ja osaamisen kehittämisen palvelut (rekrytointi- ja osaamispalvelu, jota ei ole erikseen määritelty laissa ao. palveluilla mm: 1) tuetaan rekrytoiteja ja työnhakua, 2) kartoitetaan ja kehitetään henkilöasiakkaiden osaamista, 3) lisätään henkilöasiakkaiden työmarkkinavalmiuksia tai tuetaan heidän työllistymistään.) Työvoimakoulutus, työkokeiluun liittyvät palvelut sekä muut osaamisen kartoittamiseen ja palvelutarpeen arviointin liittyvät palvelut. Lain työllisyyden edistämisen kuntakoikeilusta 1269/2020 mukaiset kokeilukunnille annetut tehtävät.”

Hyvinvointialueen mukaan sen edeltäjä Eksote olisi raportoinut työllisyyspalveluluokalla kustannuksia, jotka kuuluvat työelämäosallisuutta tukeviin palveluihin, jonka kuvaus kuuluu:

”Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, joilla edistetään työelämävalmiuksia, mm. vammaisten henkilöiden työhönvalmennus, vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta sekä työvoimapalvelupisteissä tuotetut sosiaali- ja terveystyöpalvelut”.

Palveluluokitus on näiltä osin varsin yksiselitteinen. Eksoten ei ole pitänyt palveluluokitusta noudattaessaan kohdentaa työllisyyspalveluihin sosiaali- ja terveystyöpalveluiden kustannuksia, koska palveluluokan kuvauksessa ne ovat nimenomaisesti rajattu palveluluokan ulkopuolelle. Työelämäosallisuutta tukevien palveluiden palveluluokalle on tullut kohdentaa työvoimapalvelupisteissä tuotetut sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

Parikkalan kunnalla ei ole mahdollisuutta ottaa kantaa, onko Eksote jaotellut kustannuksensa vuosina 2021–2022 hyvinvointialueen oikaisuvaatimuksessaan esittämällä tavalla. Parikkalan kunta olettaa, että Eksote on toimittanut kunnille vuosina 2021–2022 kustannusten jaottelun noudattaen palveluluokitusta.

Siirtolaskelmien korjaamisesta

Sote-uudistuksen siirtolaskelmaa oikaistiin kesällä 2023 koko maan tasolla laskelmaa merkittävästi vääristävien tietojen osalta. Olennaisuuden rajana pidettiin 50 euroa asukasta kohden. Hyvinvointialueen esittämä korjausvaade on alle 20 euroa asukasta kohden, joten se ei ylitä tuossa tarkistuksessa käytettyä olennaisuuden rajaa.

Kunnilla ja hyvinvointialueilla oli mahdollisuus esittää huomioita korjattuihin siirtolaskelmiin 30.9.2023 mennessä. Etelä-Karjalan hyvinvointialue ei ollut esittänyt oikaisuvaatimuksessaan esiin nostamiaan huomioita tuossa määrääjässä, eikä Parikkalan kunnallakaan siten ole ollut mahdollisuutta kommentoida asiaa.

Valtiovarainministeriö tiedotti 10.10.2023, että rahoituslaskelmiin on päivitetty lopulliset kunnilta hyvinvointialueelle siirtyvät kustannukset. Parikkalan kunnan mielestä 10.10.2023 julkaistuun laskelmaan ei enää pitäisi tehdä uusia tarkistuksia. Siirtyvien kustannusten pohja on lukittava tuohon hetkeen, eikä sitä pidä toistuvasti avata eri hyvinvointialueilta tai kunnilta tulevien mahdollisten yksittäisten huomioiden vuoksi. Kuntien kannalta on kestävämpää, että sote-uudistuksen rahoituslaskelmaa tarkistetaan toistuvasti mahdollisesti vielä vuosia uudistuksen toteutumisen jälkeen.

Mikäli valtiovarainministeriö päätyy vielä avaamaan siirtolaskelman, pyytää Parikkalan kunta huomioimaan Eksotessa toteutetun palkkaharmonisoinnin aiheuttaman sote-palveluiden kustannusten pysyvän nousun, mikä sisältyy vuosien 2021 ja 2022 siirtyviin kustannuksiin. Palkkaharmonisointi nosti vuotuisia palkkakustannuksia koko Eksotessa noin 8,5 miljoonalla eurolla. Vastaavaa kustannusta ei ole niiden kuntien siirtyvissä kustannuksissa, joissa sote-palveluja ei oltu siirretty yhteistoiminta-alueelle.

Yhteenveto

Parikkalan kunta ei voi ottaa kantaa, sisältyykö Eksoten kunnalle toimittamaan kustannusten palveluluokakohtaiseen jaoteluun virheitä. Parikkalan kunta lähtee siitä, että Eksotessa on noudatettu kulloinkin voimassa olevaa palveluluokitusta ja siihen liittyviä ohjeita. Parikkalan kunta toteaa kuntien oikeusturvan kannalta olevan erittäin ongelmallista, jos siirtyviä kustannuksia voidaan muuttaa pahimmassa tapauksessa vielä useita vuosia uudistuksen jälkeen. Erityisen vaikeaan asemaan kunnat asettaa se, että tietojen oikeellisuuden tarkistamisessa tarvittava tieto on käytännössä toimintaa jatkavilla hyvinvointialueilla.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen esittämä korjausvaade on alle 20 euroa asukasta kohden. Summa on alle 50 euroa asukasta kohden, mitä vuonna 2023 pidettiin olennaisen korjattavan erän alarajana. Mikäli valtiovarainministeriö katsoisikin siirtyvissä kustannuksissa olevan virheen, on se vähäisenä jätettävä korjaamatta.

Parikkalan kunnan mielestä 10.10.2023 julkaistua lopullista siirtyvää kustannuspohjaa ei pidä enää avata, vaan päätösten pysyvyyden ja kuntien rahoituksen vakauttamisen vuoksi tulee tilanne vakiinnuttaa.

Parikkalan kunta
Kunnanhallitus 15.4.2024